

آمار - سپردن کشور به دست بیگانه

در پی شیوع کووید-۱۹ در ایران و قطعی شدن چند نمونه اولیه، وزارت بهداشت به طور روزانه مشغول گزارش وضعیت آماری بیماری حاصل از این ویروس در ایران است. در این راستا سخنگوی وزارت بهداشت و درمان روزانه تعداد مبتلایان جدید، تعداد فوتی‌های جدید، تجمیع مبتلایان و مرگ‌ها و بهبودیافتگان، هم‌چنین بیماران با وضعیت حاد و در نهایت کل تعداد آزمایش‌های انجام گرفته را اعلام می‌کند. تمامی این موارد بر اساس آمار قطعی اعلام می‌شود. به عنوان مثال تا تاریخ ۱۷ فروردین ۱۳۹۸ حدود ۱۸۹۷۹۰ آزمایش تشخیصی کووید-۱۹ در کشور انجام شده است. نیاز به توضیح نیست که این آمار نسبت به جمعیت ایران بسیار کم است و لزوماً میزان شیوع را نشان نمی‌دهد.

اطرف دیگر، گمانه‌زنی‌هایی درباره تعداد مبتلایان و بیماران چه کشوری و چه محلی وجود دارد. این گمانه‌زنی‌ها یا کار شایعات است و یا کار رسانه‌های خارج ایران. به عنوان مثال بر اساس گزارش‌های خبری چند ایرانی یا افراد از ایران سفر کرده در فرودگاه‌های خارج ایران آلوده به ویروس معرفی شدند. این خبرها خود موجب شد که گزارش‌هایی مبنی بر تعداد واقعی مبتلایان و فوتی‌ها تولید شود. هم‌چنین رادیو و تلویزیون‌های خارج ایران نیز اقدام به تولید گزارش‌هایی درباره ارقام واقعی مرگ‌ومیر و مبتلایان کرده است. روشن است که این آمار نسبت به آمار قطعی اعلامی بالاتر است.

همان‌طور که بسیاری از مدیران مملکت و عموم مردم می‌دانند، این امارها موجب سردرگمی و اشاعه عدم اطمینان در بین آحاد جامعه خواهد شد. مدیر سازمان بهداشت جهانی، در ابتدای همه‌گیری کووید ۱۹ اعلام کرده بود که نه تنها باید با بیماری مبارزه کرد، بلکه به دلیل اینکه کووید-۱۹ نخستین همه‌گیری جهانی در دوران استفاده از شبکه‌های اجتماعی است، باید با اخبار جعلی نیز مبارزه کرد. این امر زیان ملی در ایران به دلیل شبکه‌های اجتماعی و هم‌چنین رسانه‌های خارج مملکت دو چندان می‌شود که نیاز به مبارزه دوراندیشی جدی و گسترده بیشتری دارد. این میسر نشود با گزارش دقیق‌تر آمار.

همان‌طور که در ابتدای این نوشته آمد، تعداد آزمایش‌های قطعی در قیاس با جمعیت ایران بسیار پائین است. طرح غربالگری نیز با وجود ابتکار بسیار مناسب آن، برای روشن شدن ابعاد بیماری در ایران کافی نیست. تا دیر نشده بهتر است که تصمیم‌گیرنده اصلی گزارش، حال چه شورای امنیت ملی چه ستاد مبارزه با کورونا یا اولیاء وزارت بهداشت هر چه زودتر تصمیم اعلام تفکیکی تمامی مرگ‌ها یا حداقل مرگ‌های مشکوک را به وزارت بهداشت ابلاغ کنند.

در صورتی که عدم انجام این اقدام ضروری، به مبارزه با اخبار جعلی کم‌توجهی شده است. بعضی از شبکه‌های خارج از ایران روزانه یا چندروز یکبار آماری را تحت عنوان آمار واقعی اعلام می‌کنند. این گمانه‌زنی‌ها را می‌توان با توجه بیشتر و دقیق‌تر به قدرت رسانه‌ها و گزارش‌ها و تحلیل‌های داخلی کمتر کرد. می‌توان کنترل و هدایت افکار عمومی را به دست رسانه‌های غیرایرانی و شایعات و بیگانگان سپرد یا اینکه با گزارش‌های دقیق‌تر از آمار مشکوک، و هم‌چنین تصمیم‌گیری‌ها و اطلاع‌رسانی‌های مناسب حاصل از این آمارهای دقیق‌تر خود را از سپردن به بیگانگان محفوظ داریم.

از طرف دیگر، همان‌طور که در اخبار آمده است این چند روزه افراد فراوانی فاصله‌گذاری اجتماعی را به هر دلیلی رعایت نکرده‌اند. اگر آمار مرگ‌های مشکوک اعلام شود و احتمالاً موجب دقت‌نظر بیشتر جامعه نسبت به ابعاد خطر این ویروس خواهد شد.

مهم‌تر از همه، آمار درست بیشتر از همه برای تصمیم‌گیران و دفاع آن‌ها از تصمیمات‌شان نقش اساسی دارد. این امر موجب می‌شود محققان کشور در راستای پیش‌بینی بهتر گسترش بیماری در جامعه تخمین‌ها و پیشنهادهای نزدیک‌تر به واقعیتی تولید کنند. تحقیقات درست‌تر و مدل‌های نزدیک‌تر به واقعیت منجر به کمک فراوان به درک اوضاع و متعاقباً تصمیم‌گیری‌های مناسب‌تر جهت مهار بیماری خواهد انجامید. در واقع با این کار تحقیق به رسمیت شناخته خواهد شد که دارای منافع فراوان برای کشور و مردم و به تبع تصمیم‌گیران و حکومت است.

گزارش فوری آمارهای مرگ‌های مشکوک به بیماری کورونا تاثیر فراوان در توجه بیشتر به گزارش‌های وزارت بهداشت و مجموعه حکومت، دفاع از تصمیماتی که گرفته شده است، و هم‌چنین اطمینان خاطر و دقت بیشتر آحاد شهروندان ایران خواهد شد. مشابه این کار را چین در برهه‌ای و فرانسه نیز چند روز گذشته انجام داده است. این گزارش شامل موارد مشکوک قبلی و گزارش روزانه موارد مشکوک است. هر چه زودتر بهتر، امروز بهتر از فردا.